

Huvikooli Tartu Loodusmaja KESKKONNASÕBRALIK DISAIN huviringi õppekava

SUSTAINABLE DESIGN

4.-9.klass

Üldosa

1. Õppekava lühikirjeldus:

„Keskkonnasõbralik disain“ huviringi õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö erahuvikoolis Tartu Loodusmaja. Õppekava koostamisel on lähtutud huviharidusstandardist, erakooliseadusest, huvikooliseadusest, Tartu Loodusmaja põhikirjast, SA Tartu Keskkonnahariduse Keskuse arengukavast. Õppekava alusel toimuv loodushariduslik õpe on mõeldud 4.-9. klassi õpilastele, keda huvitab keskkonna käsitlemine loovtegevustes.

2. Õppe maht

3 õppeaasta vältel kokku 315 tundi, igal õppeaastal 105 akadeemilist tundi

3. Alusväärtused

- 3.1. õpilase õpi- ja tegevushuvi hoidmine ning arendamine loovtegevuse, keskkonnahoiu ning säästliku tarbimise alal;
- 3.2. pakkuda mitmekesiseid õpikogemusi ja kaasatgemise võimalusi teadmiste, tunnete ja tegevuse tasandil;
- 3.3. õpilaste arengut ja sellega kaasneva turvatunnet soodustava keskkonna pakkumine;
- 3.4. õpilaste ealiste, sooliste ja individuaalsete iseärasuste ning vajadustega arvestamine;
- 3.5. kaasaaitamine rahvusvähemuste integreerumisel Eesti ühiskonda ja kultuuriellu.

4. Õppe korraldus

Õppes võivad osaleda 4.-9.klassi õpilased tasemeharidusest vabal ajal vanema avalduse alusel. Õpe toimub kord nädalas (kokku 2 akadeemilist tundi) Tartu loodusmajas (Lille 10). Lisaks 35 tundi praktikaid õppeaasta jooksul erinevate väljasõitude, retkede jm näol. 3 õppeaasta vältel kokku 315 tundi, igal õppeaastal 105 akadeemilist tundi. Huviringi õppetundides on teooria ja praktika lõimitud, asutatakse erinevaid õppetöö vorme ja meetodeid: rühma- ja individuaalõpe, projektipõhine õpe, aktiiv- ja avastusõpe, laagrid, matkad, ekskursioonid ning õppekäigud.

Õppegrupi suurus on 12-15 õpilast.

5. Õppe- ja kasvatuslikud eesmärgid

- arendada noorte loovust, käelist tegevust ja eneseväljendamise oskust praktilise, loomingulise ja teoreetilise õppetegevuse kaudu;
- anda ülevaade eluslooduse mitmekesisusest, põhilistest eluprotsessidest ja seostest keskkonnaga, tutvustada Eesti looduskooslusi, pinnavorme, levinumaid taime-, looma- ja seeneliike;
- kujundada õpilastes keskkonnasäästlikke ja loodussõbralikke hoiakuid;
- õpetada looduskeskkonnas toimetulekut;
- arendada õpilastes tähelepanu- ja analüüsivõimet, vaatlusoskusi, seoste leidmist, oskusi iseseisvaks ja meeskonnatöök;
- luua võimalus isiksuse mitmekülgeks arenguks ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks;
- toetada noorte arengut, iseseisvust, omaalgatust, initsiatiivi, aktiivsust;
- kujundada tervislikke eluviise ja aktiivset eluhoiakut.

6. Õppeteemad (olulisemad üldteemad)

Disain

Disainiprotsess, selle läbiviimine algusest lõpuni. Inspiratsiooni leidmise viisid. Loometegevuseks häälestamine. Kompositsioon ja värviõpetus. Keskkonnasõbraliku portfolio/loovuspäeviku koostamine kujundamine, illustreerimine.

Materjaliõpetus ja uuskasutus

Erinevate materjalide hingeelu, tootmisprotsessid ja kasutamine. Materjalide taas- ja uuskasutuse võimalused. Mõisted taaskasutus, uuskasutus, redisain. Looduslike ja tehislake kiudude tundmine ja nende omadustest tulenevad kangakujundustehnikad. Materjalide tootmisprotsessidest tulenevad keskkonnaprobleemid.

Loodus kui materjal

Looduse erinevate osiste loominguline kasutamine, variantide paljusus. Loodustekstiil, selle valmistamine. Looduslike materjalide kasutamine igapäevaelus, nende ajalugu. Taimsed kiud ja loomsed kiud. Nende tootmisprotsesside tundmine ning sellega kaasnevate keskkonnaprobleemide teadvustamine.

Õmblemise alused

Vajalikud tööriistad ja võtted. Käsitisi ja masinõmblustehnikad. Lihtsamate aksessuaaride (nt kott, pinal jne) lõike kavandamine, konstrueerimine, juurdelõikus ja valmis õmblemine.

Kangakujundamise tehnikad

Taimede- ja seentega värvimine. Nahatöö alused. Gobelään. Pärlitöö. Shibori. Sashiko. Šenill. Märg- ja kuivviltimine jne.

Fotograafia alused

Fotode liigid: tootefotod, loodusfotod jne. Nutifotograafia. Fototöötamise alused.

Kultuurilugu

Muitsed käsitöövõtted ning nende soes keskkonnaga. Eesti rahvarõivad ja mustrid. Kodukohalugu.

Loodus ja ümbritseb keskkond

Eluslooduse mitmekesisus, sesoonsed muutused (levinumad taime-, looma-, linnu-, seene- jm liigid). Taime- ja loomariik erinevatel aastaegadel. Loodusvaatluste tegemine. Tulemuste fikseerimine ja mõtestamine. Uurimuslik õpe.

Keskkonnasäästlikus – miks ja kuidas?

Keskkonnasõbralik ja -säästlik eluviis. Jäätmed ja nende sorteerimine. Tekstiilitööstuse keskkonnaprobleemid. Zero-waste fashion. Fast fashion versus low fashion.

Ainekava

Alustamise tingimused	Õppekava alusel saavad õppima asuda 4.-9.klassi õpilased, kellel on huvi keskkonna ja loovate tehnikate kombineerimise vastu. Õppekava erinevatele aastatele saab lisanduda ka siis, kui eelmised kursused on läbimata, kuna teemades ja tegemistes tehakse kordamisi ning tagasiviiteid juba läbitud materjalidele.
Kestus	3 õppeaastat
Ainemaht	igal õppeaastal 2 akadeemilist tundi nädalas. Lisaks 35 tundi praktikaid õppeaasta jooksul erinevate väljasõitude, retkede jm näol. 105 tundi õppeaastas, kokku 315 tundi
Õppekeel	eesti keel
Õppemeetodid	Õppijat kõitev praktilise sisuga õppetegevus, õppekäigud, projektõppepäevad, õppelaagrid

1. Õpiväljundid

I õppeaasta:

Õpilane:

- töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ja kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;
- toob näiteid õpetatuga seotud igapäevaelust ja ümbritsevast keskkonnast;
- kasutab materjale säästlikult;
- valib erinevaid töötlemisviise- ja vahendeid;
- käsitleb töövahendeid õigesti ja ohutult;
- valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid;
- hoiab korda oma tegevuses ja ümbruses ning peab vajalikuks sorteerda jäätmeid;
- tegutseb säästliku tarbijana.

II õppeaasta:

Õpilane:

- tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, jälgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha;
- leiab ideid ning oskab neid esitleda;
- saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest;
- kavandab omandatud tövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- leiab käsitööesemete kavandamiseks ideid ümbritsevast looduskeskkonnast;
- leiab võimalusi taaskasutada materjale (tekstiil, paber, plastik jne);
- kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- eristab erinevaid kanga liike ning mõistab, milliseid kiudusid nende tootmiseks on kasutatud;
- seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;
- tunneb jäätmete hoolimatust käsitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele.

III õppeaasta:

Õpilane:

- teostab oma loomingulisi ideid, kasutades selleks sobivaid tehnikaid ja materjale;
- märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis;
- kavandab isikupäraseid esemeid;
- tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid ning nende seost looduskeskkonnaga;
- kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutust, hooldamist ning teab nende tootmisega seotud keskkonnaprobleeme;
- võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele;

- kombineerib oma töös erinevaid materjale;
- leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid igapäeva elus;
- tunneb tarbija õigusi ja kohustusi;
- analüüsib reklaamide mõju ostmisele;
- väärtustab tehnoloogia eetilistust ning tarbib ressursse keskkonda säästvalt ja jätkusuutlikult;
- valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise;
- suudab loovalt rakendada teoreetilisi teadmisi praktiliste ülesannete lahendamisel;
- väärtustab oma töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

2. Õppesisu kolmel õppeaastal

TEEMAD	Õpitulemused
I õppeaasta	
Materjalide taaskasutus	Tunneb erinevaid meisterdamisel kasutatavaid materjale ning oskab neid säästvalt kasutada.
Loodusvaatlused	Oskab teha loodusvaatlusi ning koostada kogutud andmete põhjal ettekannet, sh õpib tundma Eestis enamlevinud liike.
Õmblemise alused I	Valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid ning käsitleb töövahendeid õigesti ja ohutult, oskab käsitleda erinevaid pisteid.
Jäätmed ning nende sorteerimine	Tunneb jäätmete sorteerimise põhimõtteid ning rakendab neid klassiruumis.
Ekskursioon/õppekäik: Tartu botaanikaaed, Tartu Ülikooli loodusmuuseum	Mõistab Eesti looduslikku mitmekesisust ning ammutab sellest ideid, mida kasutada disainiprotsessis.
II õppeaasta	
Keskkonnasõbraliku portfolio/loovuspäeviku kujundamine	Leiab ideid looduskeskkonnast ja oskab neid esitleda.
Looduslikud kiudained	Kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist, hooldamist ning tootmisprosside keskkonnamõju.
Õmblemise alused II	Seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust, sealhulgas tunneb lihtsamaid nahatöö ja viltimise võtteid.
Käitumine ja toimetulek looduskeskkonnas	Tunneb enamlevinud matkatarkusi, looduses liikumise võimalusi ja selle mõju keskkonnale.
Ekskursioon/õppekäik: uus/taaskasutuskeskuses	Mõistab taaskasutuse põhimõtet ja vajadust.
III õppeaasta	
Disainiprotsess ja selle läbiviimine	Tunneb disainiprotsessi peamisi etappe ning

algusest lõpuni	teostab oma loomingulisi ideid, kasutades selleks sobivaid tehnikaid ja materjale.
Kultuur ja loodus	Tunneb peamisi eesti ravuslikke käsitöötavasid ning nende seost looduskeskkonnaga.
Keemilised kiud	Kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutust, hooldamist ning teab nende tootmisega seotud keskkonnaprobleeme.
Reklaam kui mõjutusvahend	Tunneb tarbija õigusi ja kohustusi ning analüüsib reklaamide mõju ostmisele.
Ekskursioon/õppekäik: disainiga tegelev ettevõtte	Mõistab disainiprotsessi ressursikulukust ning väärtustab Eesti disaini.

3. Tagasisidestamine

Tagasisidestamine toimub iga teema, mõnikord alateema või ringitunni ja õppeaasta lõpus, samuti võttes osa erinevatest sündmustest (konkurssid, võistlused, viktoriinid, konverentsid, näitused). Kasutada võib erinevaid tagasiside andmise võimalusi lähtuvalt teema iseloomust, läbi viidud tegevustest ning õpilaste ja juhendaja eelistustest.

4. Õppeprotsessi läbiviimiseks vajalikud vahendid, seadmed

Õmblusmasin (k.a. õmblusmasina tarvikud: poolid, niidid, õmblusmasina nõelad, õli jne), käärid, käsiõmblusvahendid (niit, nõel, harutaja jne), viltimisnõelad, kalka, lõiked, augurauad, haamid, tangid, pärlid, tamiil, lõng, kangad, lõikematt, paber, kirjutus- ja joonistusvahendid (pliatsid, erinevad värvid jne), puit.

Mikroskoop, binokulaar, luup, fotoaparaat, statiiv, arvuti või nutiseade, projektor.